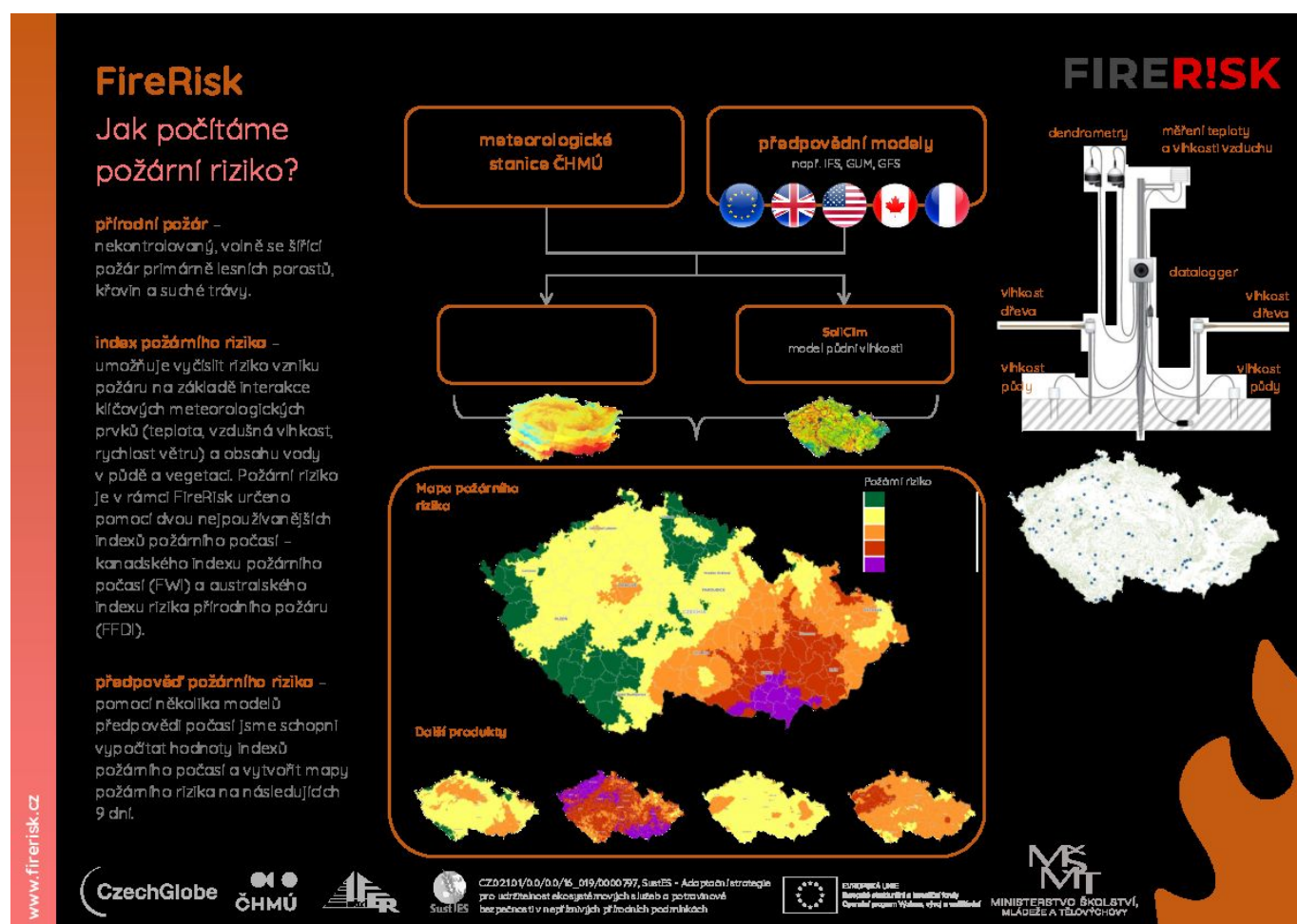

Systém FireRisk je rok od požáru v Českém Švýcarsku aktuálnější a přesnější

14.7.2023 - Hana Šprtová | Ústav výzkumu globální změny AV ČR

Po loňském rozsáhlém požáru v Národním parku České Švýcarsko pracují vědci na zlepšení předpovědi rizika lesních požárů a zároveň na opatřeních přímo v lesích, které by bránily rychlému šíření požárů. Již existující varovný systém FireRisk, který provozuje Ústav výzkumu globální změny AV ČR - CzechGlobe společně s partnery, tj. Českým hydrometeorologickým ústavem a Ústavem pro výzkum lesních ekosystémů, se podařilo za poslední rok výrazně proměnit tak, aby usnadnil rozhodování krizového managementu v případech zvýšeného rizika požárů, uvedl bioklimatolog a jeden z tvůrců webu Miroslav Trnka.

Potřeba vyhodnocení rizika v těchto dnech roste, kvůli suchému a horkému počasí je riziko šíření velmi vysoké, což ukazuje aktuální mapa na www.firerisk.cz.

Po požáru v Hřensku se výrazně rozšířila síť stanic monitorujících požární podmínky - je jich už více než 100. Nové stanice se začaly primárně umisťovat do chráněných území. „Zatímco před požárem byly v Českém Švýcarsku dvě stanice, z nichž jedna shořela, nyní jich je tam šest. Podobně je obsazená i Šumava a posílený je rovněž monitoring v Národním parku Podyjí. Celkem přibýlo 20 stanic. Přibýly však i v místech mimo národní parky, která byla ve spolupráci s hasiči, Lesy ČR i Agenturou ochrany přírody a krajiny vyhodnocena jako riziková,“ řekl Trnka.

Měřicí stanice v lesích, které slouží ke sběru dat, přispívají zároveň k poznání aktuálního stavu mikroklimatu. Měří vlhkost a teplotu vzduchu, vlhkost půdy a dřeva a také jsou vybaveny dendrometry, které sledují změny v poloměru kmenů.

Zatímco dříve byla předpověď rizika aktualizována jednou denně, nyní se aktualizuje po šesti hodinách. *„Předpověď rizika se tak několikrát za den zpřesňuje,“* uvedl Trnka. Riziko se vypočítává kombinací dat získaných z několika set stanic v síti ČHMÚ, z měřicích stanic FireRisk a z pěti různých modelů pro předpověď počasí

Po loňském požáru jsou na webu nově k dispozici dvě vrstvy. *„Jedna ukazuje riziko šíření požárů. U něj bereme v potaz, jak se bude požár šířit, když už vznikne, a jak dobře (či špatně) se bude hasit. Druhá vrstva ukazuje riziko vzniku požáru a reflektuje vlhkost potenciálního paliva, tedy jemného klestí v lese či biomasy například na poli, která je náchylná k zapálení,“* popsal Trnka.

Vědci tak neustále vyvíjejí a zdokonalují systém, který slouží krizovému managementu k vyhodnocení rizika. Detailní předpověď rozfázovanou po hodinách má každé ze zhruba 13.000 katastrálních území v Česku. Může sloužit hasičům, zemědělcům při žních, ale i lidem, kteří se pohybují v přírodě. *„Když chtějí chataři či zahrádkáři pálit, mohou se podívat, jak velké je riziko šíření požárů a rozmyslet si, jestli nebudou pálit jindy. Stejně tak může sloužit například skautům v přírodě, když chtějí rozdělávat oheň a každý má možnost riziko snížit“* řekl Trnka.

Vědci z CzechGlobe zároveň spolupracují s kolegy z Ústavu pro výzkum lesních ekosystémů (IFER). Zatímco FireRisk varuje před rizikem, tito výzkumníci navrhuje postupy pro lesnický management v národních parcích i mimo ně, které mohou šíření požárů zpomalit, případně šíření zamezit. *„Les je přírodní zásobárnou paliva. Vznik a šíření ohně v něm je proto přirozenou záležitostí. Hospodář ale není úplně bezmocný a může se riziku bránit,“* uvedla výkonná ředitelka IFER Jana Beranová. Zkušenosti z Českého Švýcarska potvrdily, že šíření ohně zpomalují listnaté porosty. Na rizikových místech je proto dobré jehličnaté porosty minimálně kombinovat s listnatými. Hospodářské lesy lze také rozvolnit pásy parkového typu. *„Hospodaření s odumřelým dřevem, které je důležité pro podporu biodiverzity, je vhodné přizpůsobit lokálnímu riziku. Silnější klády ležící na zemi jsou méně hořlavé než stojící souše,“* uvedla Beranová.

Možné jsou také technické zásahy, které zajistí zdroje vody pro hašení či prostupnost porostu pro požární techniku.

Kontakty pro média

prof. Ing. Mgr. Miroslav Trnka, Ph.D., bioklimatolog - Ústav výzkumu globální změny AV ČR - CzechGlobe, tel.: 725 950 927, e-mail: mirek_trnka@yahoo.com

RNDr. Jana Beranová, výkonná ředitelka - IFER, tel.: 605 264 632, e-mail: jana.beranova@ifer.cz

Dr. Ing Martin Možný, vedoucí oddělení biometeorologických aplikací ČHMÚ, tel: 244 032 206; email: martin.mozny@chmi.cz